

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

01 aprilie 2014

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în componența:

Președinte – Constantin Gurschi,

judecători – Liliana Catan, Ion Arhiliuc, Ion Guzun, Iurie Diaconu,

judecând în ședința publică recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Gavriliță Vitalie, și părțile vătămate Popescu (Crudu) Eleonora, Crudu Victor, Homsî Otilia, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2013, în cauza penală privindu-l pe

Calmuțchi Iurie Licu, născut la 16.05.1979, originar din s. Vorniceni, r-nul Strășeni, domiciliat în mun. Chișinău, str. Drumul Schinoasei, nr.1/4, ap.108.

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 03.05.2011 – 14.05.2012

2. Instanța de apel: 20.08.2012 – 21.05.2013

3. Instanța de recurs: 23.10.2013 – 01.04.2014.

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul Graur D., care a solicitat admiterea recursului în sensul declarat, și a recursului declarat de părțile vătămate Popescu (Crudu) E., Crudu V., Homsî O..

Părțile vătămate, care au solicitat admiterea recursului în sensul declarat, precum și a recursului declarat de procuror.

Inculpatul Calmuțchi Iu. și avocatul acestuia, Gîscă M., care au solicitat respingerea recursurilor declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Gavriliță V., și părțile vătămate Popescu (Crudu) E., Crudu V., Homsî O., și s-au pronunțat pentru menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2013.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 14.05.2012, Calmuțchi Iu. a fost achitat de sub învinuirea adusă în baza art. 190 alin. (4) CP din motiv că

fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că, Calmuțchi Iu. a fost pus sub învinuire de către organul de urmărire penală în faptul că, acesta, afirmând și obligându-se intenționat fals despre organizarea plecării legale în SUA pentru efectuarea stagerii prin intermediul programului „Jl Intreship” propus de către compania de recrutare USA Placement și angajării ulterioare în câmpul nuncii, dându-se în calitate de angajat și reprezentant al SC „ICEP Consulting” S.R.L., cunoscând cu certitudine că Ambasada SUA în Republica Moldova anterior a refuzat persoanei juridice menționate perfectarea vizelor pentru cetățenii Republicii Moldova în vederea plasării lor în câmpul muncii, convingând insistent și profitând de încrederea cet. Popescu E. sub pretextul transferului mijloacelor bănești la contul bancar al USA Placement, la data de 01.07.2008 a determinat-o fals prin înșelăciune, să împrumute de la el suma de 1950 dolari SUA și respectiv 300 dolari SUA de la cet. Crudu V..

Ulterior, cet. Popescu E., fiind convinsă că acesta a transferat mijloace bănești în sumă de 2250 dolari SUA conform destinației anterior stabilite, la data de 10.07.2008 a restituit integral lui Calmuțchi Iu. suma de 1950 dolari SUA, ceea ce constituie 19172,79 lei, conform cursului valutar stabilit la data de 10.07.2008 de către BNM (1 dolar SUA echivalent cu 9.8322 lei), care însușindu-i i-a utilizat în scopuri personale. Astfel, cauzându-i cet. Popescu E. daună materială considerabilă în sumă totală de 22 122,45 lei.

Tot el, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, afirmând și obligându-se intenționat fals despre organizarea plecării legale în SUA pe efectuarea stagerii prin intermediul programului „Jl Intreship” propus de compania de recrutare USA Placement și angajării ulterioare în câmpul muncii, dându-se în calitate de angajat și reprezentant al SC „ICEP Consulting” SRL, cunoscând cu certitudine că Ambasada SUA în Republica Moldova, anterior a refuzat persoanei juridice menționate perfectarea vizelor pentru cetățenii Republicii Moldovei în vederea plasării lor în câmpul muncii, convingându-l insistent și profitând de încrederea cet. Crudu V., la data de 30.06.2008 l-a determinat de a transfera mijloace bănești în sumă de 2250 dolari SUA la contul bancar al USA Placement, însă ulterior în luna martie 2009, în legătură cu refuzul Ambasadei SUA în Republica Moldova de a elibera viza, a restituit suma de 1700 dolari SUA. Astfel, însușind prin înșelăciune bani în sumă de 550 dolari SUA, ceea ce constituie 5864,37 lei, conform cursului valutar stabilit la data de 01.03.2009 de către BNM (1 dolar SUA echivalent cu 10.6625 lei), i-a cauzat cet. Crudu V. o daună materială considerabilă.

Tot el, urmărind același scop și în circumstanțele descrise mai-sus, profitând încrederea cet. Carcevschii (Scutaru) C. la data de 20.12.2007 a determinat-o de a transfera mijloace bănești în sumă de 550 dolari SLA la contul bancar al USA Placement, iar la data de 30.06.2008 suma de 1700 dolari SUA, însă ulterior în luna martie 2009, în legătură cu refuzul Ambasadei SUA în Republicii Moldova de a elibera viză, a restituit suma de 1700 dolari SUA. Astfel, însușind prin înșelăciune bani în sumă de 550 dolari SUA, ceea ce constituie 5864,37 lei, conform cursului valutar stabilit la data de 01.03.2009 de către BNM (1 dolar SUA echivalent a 10.6625 lei), i-a cauzat cet. Carcevschii (Scutaru) C. daună materială considerabilă.

Tot el, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, afirmând și obligându-se intenționat fals despre organizarea plecării legale în SUA pentru efectuarea stagierii prin intermediul programului „Jl Intreship” propus de către compania de recrutare USA Placement și angajării ulterioare în câmpul muncii, dându-se în calitate de angajat și reprezentant al SC „ICEP Consulting” SRL cunoscând cu certitudine că Ambasada SUA în Republica Moldova, anterior a refuzat persoanei juridice menționate perfectarea vizelor pentru cetățenii Republicii Moldova în vederea plasării lor în câmpul muncii, convingându-l insistent și profitând de încrederea cet. Percemli A., în luna iulie 2008, i-a determinat de a transfera mijloace bănești în sumă de 2250 dolari SUA la contul bancar al USA Placement, însă ulterior în luna martie 2009, în legătură cu refuzul Ambasadei SUA în Republicii Moldova de a elibera viza, a restituit suma de 1700 dolari SUA. Astfel, însușind prin înșelăciune bani în sumă de 550 dolari SUA ceea ce constituie 5864,37 lei conform cursului valutar stabilit la data de 01.03.2009, de către BNM (1 dolar SUA echivalent a 10.6625 lei), i-a cauzat cet. Percemli A. daună materială considerabilă.

Tot el, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, afirmând și obligându-se intenționat fals despre organizarea plecării legale în SUA pentru efectuarea stagierii prin intermediul programului „Jl Intreship” propus de către compania de recrutare USA Placement și angajării ulterioare în câmpul muncii, dându-se în calitate de angajat și reprezentant al SC „ICEP Consulting” S.R.L., cunoscând cu certitudine că Ambasada SUA în Republica Moldova, anterior a refuzat persoanei juridice menționate perfectarea vizelor pentru cetățenii Republicii Moldova în vederea plasării lor în câmpul muncii, convingându-l insistent și profitând de încrederea cet. Homsu O., la data de 08 iulie 2008, a determinat-o de a transfera mijloace bănești în sumă de 2250 dolari SUA la contul bancar al USA Placement, însă ulterior în luna martie 2009, în legătură cu refuzul Ambasadei SUA în Republica Moldova de a elibera viza, a restituit suma de 1700 dolari SUA. Astfel, însușind prin înșelăciune bani în sumă de 550 dolari SUA, ceea ce constituie 5864, 37 lei conform cursului valutar stabilit la data de 01.03.2009, de către BNM (1 dolar SUA echivalent a 10.6625 lei), i-a cauzat cet. Homsu O. daună materială considerabilă.

Tot el, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, afirmând și obligându-se intenționat fals despre organizarea plecării legale în SUA pentru efectuarea stagierii prin intermediul programului „Jl Intreship” propus de către compania de recrutare USA Placement și angajării ulterioare în câmpul muncii, dându-se în calitate de angajat și reprezentant al SC „ICEP Consulting” S.R.L., cunoscând cu certitudine că Ambasada SUA în Republica Moldova, anterior a refuzat persoanei juridice menționate perfectarea vizelor pentru cetățenii Republicii Moldova în vederea plasării lor în câmpul muncii, la data de 11.08.2008, prin înșelăciune a însușit de la cet. Cașu T. mijloace bănești în sumă de 550 dolari SUA, ceea ce constituie 5324, 37 lei conform cursului valutar stabilit la data de 11.08.2008, de către BNM (1 dolar SUA echivalent a 9.6812 lei).Astfel, cauzând cet. Cașu T. daună materială considerabilă.

3. Sentința a fost atacată cu apel de procurorul Ciobanu V. și părțile vătămate Crudu (Popescu) E., Crudu V., Homsu O..

În motivarea apelului său procurorul a invocat că, în acțiunile lui Calmuțchi Iu. sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) CP, ce se dovedesc prin cumulul de probe administrate de organul de urmărire penală și cercetate în ședințele de judecată, însă instanța de fond nu a dat o apreciere justă acestor probe și incorect a ajuns la concluzia de a-l achita pe inculpatul Calmuțchi Iu..

A solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Calmuțchi Iu. să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) CP și numită pedeapsa cu închisoare pe un termen de 8 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de natura celeia care a ocupat-o la momentul săvârșirii infracțiunii pe un termen de 3 ani.

Părțile vătămate Crudu (Popescu) E., Crudu V., Homsî O. în motivarea apelul declarat au invocat că, instanța de fond contrar prevederilor art. 394 alin. (3) pct. (2) CPP nu a indicat motivele pentru care a respins probele aduse în sprijinul acușării și a admis introducerea în sentința de achitare a unor formulări ce ar pune la îndoială nevinovăția celui acuzat, iar concluzia instanței precum că, părțile vătămate pe propriul lor risc civil au semnat unilateral cu compania americană planul plasament de pregătire a stagierii sub formă de acord, transferând banii, este o concluzie greșită și care nu se bazează pe nici o probă.

Au solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Calmuțchi Iu. să fie recunoscut vinovat și condamnat la închisoare în baza art. 190 alin. (4) CP.

4. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2013, au fost respinse ca nefondate apelurile acuzatorului de stat Ciobanu V. și a părților vătămate Crudu (Popescu) E., Crudu V., Homsî O., cu menținerea sentinței Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău din 14.05.2012 fără modificări.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a conchis că, instanța de fond a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și s-au dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, potrivit art.101 CPP, ajungând la concluzia corectă privind achitarea lui Calmuțchi Iu. în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) CP din motiv că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii.

În speță, instanța de apel a constatat că nu a fost o dobândire ilicită a banilor altei persoane prin înșelăciune, adică nu a fost dus în eroare proprietarul, acestuia nu i-a fost comunicate informații false, nu i-au fost prezentate documente false pentru a da naștere victimelor a unei iluzii și o închipuire greșită despre caracterul legitim a trecerii banilor de la păgubaș la infractor. Părțile vătămate întru respectarea condițiilor contractuale pe care și le-au asumat personal au transferat banii așa cum o cereau angajamentele luate față de partea americană, însă nu i-au transmis lui Calmuțchi Iu., care nu a avut intenția de a intra în posesie (stăpânire) a banilor și nici nu a dorit de a-i cauza părților vătămate daune materiale și nu a dorit survenirea lor.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs de procurorul în Procuratura de nivel Curții de Apel Chișinău, Gavrilă V., și părțile vătămate Crudu (Popescu) E., Crudu V., Homsî O..

În motivarea recursului său procurorul a invocat temeiul prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) CPP – „*instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*”, deoarece instanța de apel contrar prevederilor hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.22 din 12.12.2005 nu a supus verificării probele prezentate în sprijinul acuzării, făcînd trimitere unilateral la declarațiile inculpatului și argumentele invocate de către apărătorul acestuia care au fost puse la baza sentinței de achitare.

Consideră că, toate probele acumulate și cercetate în ședințele de judecată confirmă faptul că, în acțiunile inculpatului Calmuțchi Iu. sunt întrunite elementele infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(4) CP, însă instanțele ierarhic inferioare nu le-au apreciat în potrivit prevederilor art.101 CPP, ceea ce este o încălcare gravă a legislației.

Solicită, casarea totală a deciziei instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, de către un alt complet de judecată.

Părțile vătămate Crudu (Popescu) E., Crudu V., Homsî O. în motivarea recursului declarat au invocat că, instanța de apel preluînd concluzia instanței de fond, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, nu a apreciat toate probele administrate și cercetate în corespundere cu prevederile legale. În opinia instanțelor judecătorești Calmuțchi Iu. este nevinovat, însă trebuia să aprecieze dacă părțile vătămate au suportat careva prejudiciu, dacă da atunci trebuia să indice cine trebuie să repare acest prejudiciu Calmuțchi Iu. și/sau USA Placement.

Menționează faptul că, returnarea banilor a avut loc doar după ce au fost sesizate organele de drept, care au intentat dosar penal față de Calmuțchi Iu..

Au solicitat casarea totală a deciziei instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, de către un alt complet de judecată.

7. Judecînd recursurile în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) CPP, hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit dispoziției art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) CPP, instanța de recurs judecînd recursul admite recursul, casează hotărîrea atacată și dispune rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 414 CPP, instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrilor atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond și este în drept să o de-a o nouă apreciere probelor din dosar. Instanța de apel însă este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Avînd în vedere aceste prevederi legale, Colegiul conchide că instanța de apel nu s-a conformat acestora, la judecarea apelului, nu a apreciat fiecare probă separat adusă de procuror în susținerea învinuirii și nu s-a expus în mod convingător, de ce respinge probele adunate pe parcursul urmăririi penale, în baza cărora procurorul la pus pe Calmuțchi Iu. sub învinuirea în baza art.190 alin.(4) CP.

Colegiul, la acest capitol remarcă, că conform art. 93 CPP probele, sînt elementele de fapt dobîndite în modul stabilit de prezentul Cod, care servesc la constatarea existenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei. Potrivit alin.(2) al acestei norme, ca probe sînt considerate declarațiile bănuitului, învinuitului a părților vătămate și a martorilor obținute în conformitate cu prevederile legii.

Din materialele dosarului rezultă că, în confirmarea învinuirii procurorul ca probe a adus declarațiile părților vătămate Crudu (Popescu) E., Crudu V., Homsî O., Percemli A., Carcevschii C., Cașu T., care au fost reținute de instanța de apel, fapt confirmat după modul cum sînt descrise în conținutul deciziei.

În susținerea soluției de achitare instanța de apel a făcut referire la practica judiciară și în special la pct.15 al Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție din 28.06.2004 „ Cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor”, subliniind conținutul alin.(2), că primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpînire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat. Instanța a conchis că, inculpatul Calmuțchi Iu. nu a dorit să înșele părțile vătămate și nu le-a cauzat daune materiale.

Colegiul remarcă că, prin hotărîrea explicativă suscitată se atenționează că este necesar ca instanțele judecătorești să ia în considerație că în cazul escrocheriei (art.190 C.P.) victima transmite benevol bunurile către făptuitor, sub influența înșelăciunii sau a abuzului de încredere.

Alături de alte circumstanțe, intenția făptuitorului de-a înșela partea vătămată poate fi demonstrată prin: situația financiară extrem de neprielnică a persoanei, care-și asumă angajamentul, la momentul încheierii tranzacției; lipsa de fundamentare economică și caracterul nerealizabil al angajamentului asumat; lipsa unei activități aducătoare de beneficii, necesare onorării angajamentului; achitarea veniturilor către primii deponenți din contul banilor depuși de deponenții ulteriori; prezentarea, la încheierea tranzacției, a unor documente false; încheierea tranzacției în numele unei persoane juridice inexistente sau înregistrate pe numele unei persoane de care se folosește o altă persoană pentru a-și atinge interesele etc.

Conform declarațiilor părților vătămate acestea au afirmat că, făcînd cunoștință cu inculpatul, ultimul le-a invitat la sediul firmei și le-a propus ajutorul său în aranjarea chestiunilor privind plecarea în Statele Unite prin programul respectiv. La sediul firmei au observat panoul cu certificat de înregistrare și licență, fapt ce le-a creat impresia că inculpatul activează în mod legal. În fapt, conform actelor cauzei, inculpatul precum și firma în care acesta activa nu dispunea de licența respectivă. Tot din declarațiile părților vătămate rezultă că, inculpatul le-a oferit diferite consultații, informații, inclusiv, la sumele ce urmau să fie transferate, dar care depășeau cele solicitate de partea americană. La apariția conflictului o parte din banii transferați i-a primit la un cont personal, informație necomunicată părților vătămate.

De asemenea, instanța de apel nu s-a expus privitor la faptul dacă a fost sau nu confirmată intenția inculpatului Calmuțchi Iu. de-a înșela părțile vătămate, prin

acțiunile ulterioare ale sale, care la început, după ce părților vătămate li s-a refuzat perfectarea vizelor în SUA, afirma că va rezolva această situație, însă apoi se eschiva de la întrevederile și discuțiile cu părțile vătămate. Calmuțchi Iu. a ascuns că firma americană a restituit o parte din bani, fiind transferați pe numele ultimului, care numai după pornirea urmăririi penale a început să le restituie o parte din bani părților vătămate.

Din considerentele expuse, Colegiul lărgit conchide că, și-a găsit confirmare temeiul invocat în recurs, prevăzut în art.427 alin.(1) pct.6) CPP, temei pentru care decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu trimiterea cauzei pentru rejudecarea apelului, unde instanța va ține seama de prevederile art.436 CPP, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, aprecierea probelor prin prisma art.101 CPP, să se expună în temeiul art.414 CPP asupra tuturor motivelor invocate în apel și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

8. În conformitate cu art. 434, art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) CPP, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Gavriliță Vitalie, și părțile vătămate Popescu (Crodu) Eleonora, Crodu Victor, Homsî Otilia, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 mai 2013, în cauza penală privindu-l pe **Calmuțchi Iurie Licu** și dispune rejudecarea cauzei de către aceiași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac. Semnată la 10 aprilie 2014.

Pronunțată integral la 15 aprilie 2014 ora 09:30.

Președinte

Constantin Gurschi

Judecători

Liliana Catan

Ion Arhiliuc

Ion Guzun

Iurie Diaconu